

Meer rendement door

Oude tijden herleven op het bedrijf van de Keupers in Megchelen. De koeien kalven allemaal in het voorjaar en leveren de meeste melk als er veel goed gras is. In 2008 schakelden de melkveehouders over op Pure Graze. De kosten daalden en het financiële resultaat verbeterde. De bedrijfsvoering is wel rigoureuus veranderd.

DOOR MARISKA VERMAAS

Beweiding staat sinds 2008 centraal op het bedrijf van Tom en zijn ouders Frits en Willemien Keuper uit het Achterhoekse Megchelen. "We proberen de koeien zo vroeg mogelijk en zo lang mogelijk te weiden. Hiervoor hebben we het grasland deels doorgezaaid met klaver, bladrogge, cichorei en andere kruiden. Hierdoor blijft het gras smakelijker voor de koeien, ook in het najaar of als het gewas door droogte minder groeit", zegt Tom Keuper.

Bij het weiden is het aantal happen gras van een koe beperkend. "Je moet zorgen dat het gras lang genoeg is. Ze kunnen zo wel 18 kilo drogestof per dag vreten. Doordat je stripbeweiding toepast krijgen de koeien iedere drie uur een nieuw stuk. Dan gaan ze gelijk vreten, waardoor ze het lange gras niet vertrappen." Keuper zegt dat hij ook heeft moeten leren beweiden. "Voor de meeste bedrijven is beweiden een bijzaak.

Tom Keuper: "Je moet de koeien zelf het voer laten halen."

Hierdoor halen ze niet het maximale financiële voordeel uit weidegang. Bij mij krijgen de koeien op stal alleen een beetje krachtvoer in de vorm van brok en perspulp. Op dit moment gaat het heel goed. Ik melk gemiddeld 32 liter melk per dag, terwijl de koeien naast het weidegras een kilo brok in de melkstal en een kilo brok en een kilo perspulp aan het voerhek krijgen." Ruwvoer voert Keuper alleen als er echt te weinig voer is. "Als je ze op stal ruim voert, raken ze daaraan gewend. Dan doen ze minder moeite om het voer in de wei op te nemen en worden ze onrustig."

Door het eenvoudige rantsoen is de productie per dier bij Keuper met 1.500 liter per dier gedaald naar 7.000 liter. "Dat moet je leren accepteren. Zeker zoals vorig jaar, als je door droogte weinig gras hebt, moet je leren accepteren dat je minder melkt. Ik kan dan wel bijvoeren, maar daarmee verpest ik het goede weidege-

drag van de koeien, dus dat doe ik niet", zegt Keuper.

Door ervoor te zorgen dat de verse koeien goed gras hebben, verschuift hij het afkalfmoment van alle dieren naar het voorjaar. "Van maart tot begin mei worden vrijwel alle kalveren geboren. Dan is het razend druk. Maar de rest van het jaar heb je geen kalveren te verzorgen." De kalveren worden bij voorkeur buiten geboren en blijven dan de eerste dagen bij de moeder voor de biest. Dit is ook praktisch, omdat er niet genoeg afkalfboxen zijn voor de afkalfpiek. De kalveren gaan zo snel mogelijk in groepshuisvesting, waarbij ze uit speenemmers drinken.

"De eerste vaarskalveren houden we aan. De laatstgeborenen worden verkocht, omdat die qua leeftijd moeilijk in het systeem passen. Je wilt immers dat ze in maart-april afkalven." Het vervangingspercentage is bovendien gedaald, waardoor er minder kalveren aangehouden worden. De omvang van de veestapel is door de productiedaling toegenomen van 105 naar 125 melkkoeien.

De arbeid op het bedrijf is door het systeem sterk veranderd. "Na de afkalfpiek is het rond de inseminatieperiode erg druk. Verder ben je in de zomer vooral bezig met het verzetten van de draad in het grasland en melken. In de winterperiode staan de koeien allemaal tegelijk droog, waardoor je dan alleen hoeft te voeren", zegt Keuper.

Omdat nog niet alle koeien tegelijk afkalven, zijn er nu nog wel koeien te melken in de winter. "Daarvoor hebben we een kleine melktank gekocht van 1.200 liter, omdat de kleine hoeveelheid melk in de grote tank niet

Bedrijfsgegevens

125 melkkoeien (voorheen 105)
53 hectare grasland in gebruik
50 stuks jongvee, waarvan de dieren ouder dan 1 jaar in opfok

quotum: 850.000 kg

Besparing door Pure Graze:
5 cent per liter melk

Productie per dier: 7.000 liter,
was 8.500 liter

ging, dat dreigde te bevriezen", aldus Keuper. Doordat de meeste koeien droog staan in de neutrale periode loopt Keuper geen toeslagen van de zuivelcoöperatie mis.

Keuper heeft de indruk dat het nieuwe systeem ook een positief ef-

meer weidegang

fect heeft op de diergezondheid. "We hadden altijd al weinig mastitisproblemen, maar dat is nu nog minder. Preventief klauwbekappen is bijna niet nodig." De vruchtbaarheid is ook iets beter, omdat je op het natuurlijke moment gaat insemineren. "Maar door dit systeem moet het ook. Als een koe niet op tijd drachtig wordt, past ze niet in het systeem. Dan moet ze weg."

Doordat de koeien het werk doen, heeft Keuper minder trekkerwerk. De koeien mesten in het land, waardoor er vrijwel geen mest uitgereden hoeft te worden. "Van de mest die in de kelder zit, wordt 15 kuub per hectare in het voorjaar en de rest in augustus uitgereden. Dat laatste doe ik, omdat ik zo laat mogelijk ook nog gras wil hebben. Als er gras over is, wordt het gemaaid voor in de winter. "Als dat niet lukt, koop ik gras bij."

Nadelen heeft het systeem ook. De productie is erg afhankelijk van het grasaanbod en daarmee van het beweidingsmanagement en het weer. "Je probeert het gras zo goed mogelijk te laten groeien en zo smakelijk mogelijk te houden. Als de productie daalt moet je het accepteren." Verminderde grasopname door regen heeft Keuper niet. "De koeien zijn het gewend." Wel is het lastig om te weiden als het heel nat is, omdat het perceel dan vertrapt kan worden.

De werkwijze van Pure Graze lijkt op die van de melkveehouderij in Nieuw-Zeeland en Ierland. "Veel mensen zeggen dat in Nederland de grond te duur is voor dit systeem. Maar de grond is hier te duur om er met de trekker overheen te rijden. Je moet de koeien het voer zelf laten halen."

Watervoorziening in de wei is heel belangrijk. "Koeien grazen het liefst in de omgeving van drinkwater. Door de watervoorziening mobiel te maken grazen de koeien ook achterin de wei", zegt Keuper. Foto's Mariska Vermaas

Pure Graze: de koeien doen het werk

Laat de koeien het werk doen en produceer voor een lagere kostprijs gezondere melk. Dat is de basis van het Pure Graze-systeem. Ado Bloemendal introduceerde het concept in Nederland en nu werken ongeveer 35 melkveehouders en een tiental vleesveehouders volgens Pure Graze.

Een koe is gespecialiseerd in het produceren van melk uit gras. "Bij dit proces moet je er zo min mogelijk tussenkomen. Dat betekent dat je de koeien het werk moet laten doen, door ze zoveel mogelijk te weiden", zegt Ado Bloemendal. "Met beweiden hoef je minder gras te maaien en kuilen. Dat bespaart niet alleen kosten, je hebt ook minder maai- en kuilverliezen."

Pure Graze is gebaseerd op het natuurlijke proces. "Een hoogproductieve koe heeft goed voer nodig. Het beste gras groeit in het voorjaar en begin van de zomer. Door het afkalven naar het voorjaar te verschuiven hebben hoogproductieve dieren het beste gras. In de winter staan alle koeien droog. Hierdoor heb je in de winter veel minder en ook minder hoogwaardig voer nodig. Dat bespaart kosten."

De besparing kan oplopen van 2 tot 8 cent per liter melk. "De melkproductie per koe daalt doordat je minder krachtvoer gebruikt. Voor dezelfde productie zijn meer koeien nodig. Maar tegelijkertijd bespaar

je kosten", aldus Bloemendal. Door het weiden centraal te zetten is een melkveehouder ook flexibeler. "De veestapel heeft de genetische basis voor een hoge productie. Als je meer melk wilt produceren, kun je meer krachtvoer voeren, waardoor de productie zal stijgen."

Ook voor het milieu is Pure Graze volgens Bloemendal gunstiger. "Er is minder krachtvoer nodig en minder trekkerwerk voor ruwvoervoorziening. Dit zorgt voor minder CO₂-uitstoot." Bloemendal is ervan overtuigd dat de melk van koeien die vooral vers gras eten, gezonder is dan melk geproduceerd met bijproducten en krachtvoer. "Het gehalte omega 3-vetzuren in melk van

vers gras is hoger dan in melk op basis van een traditioneel rantsoen. Ook het aantal ziektekiemen is lager, omdat het proces van voer tot melk zo kort mogelijk is.

Een tiental boeren houdt Hereford-runderen voor de vleesproductie op deze basis. "Het vlees wordt vermarkt als Pure Graze-vlees. Dit concept willen we verder uitbouwen, zodat landelijk in supermarkten Pure Graze-vlees beschikbaar komt. We onderzoeken ook de mogelijkheid om de Pure Graze-melk te vermarkten. Als je kijkt naar de wensen van de consument voor een gezond product dat op duurzame wijze wordt geproduceerd met aandacht voor milieu en dierwelzijn, liggen er zeker kansen."

Het idee voor Pure Graze hebben Ado en Carolien Bloemendal opgedaan toen ze in Denemarken een melkveebedrijf hadden. "Toen we daar begonnen hadden we een hoogproductieve veestapel. De helft van het melkgeld ging echter op aan krachtvoer. Ik ben het toen anders gaan doen. Door weiden centraal te stellen daalde de melkproductie wel iets, maar de kosten ook, waardoor het rendement steeg. Bloemendal kwam in 2002, mede voor de kinderen, terug naar Nederland.

□ Zaterdag 22 mei is er een open dag op het Pure Graze-bedrijf van Brigit Bakels, Dorpsweg 66 in Oudendijk.

Ado Bloemendal

